

1 Předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání je nedílnou součástí vzdělávacího systému České republiky. Je obecně pojímáno jako výchozí etapa celoživotního vzdělávání a v Mezinárodní normě pro klasifikaci vzdělávání ISCED (1999) je předškolní institucionální vzdělávání označováno jako preprimární vzdělávání a vymezeno jako počáteční – nultá úroveň. Ze zdrojů EURYDICE¹ vyplývá, že systém formálního vzdělávání a péče v raném dětství, pro děti ve věku před zahájením primárního vzdělávání, mají zavedeny všechny evropské země. Organizace se však liší, nejčastěji bývají využívány dva modely. Severské země, baltské země, Chorvatsko a Slovinsko mají tzv. integrovaný systém, kdy za vzdělávání a péči o děti od 0 do 6 let zodpovídá jedno ministerstvo a jsou většinou poskytována ve stejných zařízeních. Ostatní země, včetně České republiky, mají tzv. dělený systém, kdy jsou služby poskytovány odděleně v zařízeních pro mladší a starší děti. Systémová zodpovědnost za vzdělávání a péči o děti od 0 do 6 let bývá rozdělena mezi dvě i více ministerstev.

V České republice je institucionální předškolní vzdělávání zajišťováno mateřskými školami, ve kterých jsou vzdělávány děti zpravidla od 3 do 6 let, mohou se v nich však vzdělávat i děti mladší 3 let a děti s odloženou povinnou školní docházkou.

Každá mateřská škola je povinna zpracovat svůj Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (dále „ŠVP PV“), který musí být v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání (dále „RVP PV“). ČŠI věnovala posuzování souladu ŠVP PV a RVP PV v minulých letech velkou pozornost a provedla posouzení souladu ŠVP PV a RVP PV ve všech MŠ zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení. Školy dostaly v případě zjištěných nedostatků zpětnou vazbu s doporučeními na jejich odstranění. Přestože školy dostaly zpětnou vazbu, ne všechny adekvátně reagovaly. Ve školním roce 2014/2015 bylo zjištěno, že 77 (9,8 %) ze 787 posuzovaných ŠVP PV plně neodpovídalo požadavkům §5 odst. 1 a 2 školského zákona. Rovněž bylo zjištěno, že ŠVP PV nebyl ve 13 školách (1,7 %) zveřejněn na přístupném místě ve škole, což není v souladu s § 5 odst. 3 školského zákona.

Česká školní inspekce v rámci druhé klíčové aktivity projektu Národní systém inspekčního hodnocení vzdělávací soustavy v České republice (NIQES) vyvinula nástroj pro tvorbu, modifikaci a hodnocení školních vzdělávacích programů (InspIS ŠVP), který může mateřským školám při tvorbě a administraci vlastních ŠVP PV napomoci. Jde o aplikaci, jejímž prostřednictvím lze komfortně a efektivně školní vzdělávací program vytvořit. Systém uživatele při tvorbě školního vzdělávacího programu systematicky vede, zajišťuje formální náležitosti dokumentu, pomocí předdefinovaných kontrolních vazeb napomáhá zajistit soulad ŠVP PV s povinnými položkami a dalšími předepsanými parametry dle RVP PV. Od dubna 2015 probíhala v mobilních vzdělávacích centrech v krajských městech k modulu InspIS ŠVP proškolení pedagogů MŠ.

Česká školní inspekce uskutečnila ve školním roce 2014/2015 celkem 829 vstupů do škol poskytujících předškolní vzdělávání. Z toho v 670 (tj. 80 %) školách byla provedena komplexní inspekční činnost v rámci periodického inspekčního cyklu, v 86 (10,4 %) školách byla inspekční činnost uskutečněna na podnět, 48 (5,8 %) vstupů bylo provedeno na žádost soukromých škol. Následná inspekční činnost byla realizována v 19 (2,3 %) školách, přičemž ČŠI kontrolovala účinnost opatření k nedostatkům zjištěným při předchozí inspekční činnosti. Zařazeno bylo také 6 (0,7 %) orientačních inspekcí zaměřených na dílčí aspekty předškolního vzdělávání. Jedním z nejdůležitějších inspekčních nástrojů pro hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání byly inspekční hospitace ve třídách, kterých bylo realizováno 2 626.

1 http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/key_data_series/166EN.pdf